

פרשת תצוה

- "תהיין לשני עשר שבט" (כח, כא) - ולא "לשנים עשר" כמו בשאר המקומות בתורה [מנחת-שי].
- "וַיִּרְכְּסוּ אֶת-הַזֹּשֶׁן מִטְּבַעְתּוֹ" (כח, כח) - הואו בשוא שהוא ואו החיבור ולא בפתח שאז היה ואו ההיפוך מעתיד לעבר, והכף דגושה לאחר שוא נח. "ולא־יוזו הזושן מעל האפוד" - יש להפריד בין הדבקים של "מעל האפוד" ולבטא היטב את ההא שלא ישמע "מעל לאפוד" או "מעלאפוד".
- "כפי תזורא יהיה־לו" (כח, לב) - החית בשוא לבדו לא בחטף-פתח [מנחת-שי].
- "ועשית ציץ זהב טהור" (כח, לו) - הצדי דגושה מדין אתי מרחיק.
- "וְאֶפְרָתָה לֹא בּוֹזֵשׁב הָאֶפֶד" (כט, ה) - השוא שבדלת של "ואפדת" הוא נח, והמילה היא מלרע לא נסוג אחור, לכן אין בו דין אתי מרחיק והלמד של "לו" רפה.

- "וְכִתַּנְתָּ תְּשִׁבֵץ" (כח, ד) - הכף בשוא לא בקובוץ⁴⁸. "ועשו בגדי־קדש" - הבית רפה שבאה בראש מילה לאחר אהו"י, גם הגימל שאחריה רפה שבאה בשוא נח באמצע המילה והדלת גם כן רפה אע"פ שבאה לאחר שוא נח מפני שנשארה ברפיונה כבתחילה במילה "בגדים" כמו מלכים-מלכיהם. ומנהג יהודי בבל היה לבטא בית רפה כמו דגושה (שנשכח מאתם) וכבר למדו כאן בא"י לבטא את הבית הרפה כדבעי. אלא שמזלם של הגימל, הדלת והתיו הרפים לא שפר, וכמעט שאין מי שיודע לבטאם כראוי.
- "מיעשה זורש אבן" (כח, יא) - "חרש" - החית בקמץ והריש בפתח. והיה צריך להיות ניקודו כמו "נַגְר", "גְּנָב", "חֲמַר" בפתח וקמץ אחריו, שכן משקל התואר לאחד שרגיל לעשות פעולה מסוימת. אלא שהפתח שהיה ראוי לבוא בראש המילה הפך לקמץ מהסיבה שלאחר פתח שהיא תנועה קטנה היה צריך לבוא דגש כמו במילה "גְּנָב" אלא מכיוון שבריש בד"כ לא יבוא דגש לכן החית נקמצה. דבר נוסף המוסבר בדברי רש"י והרשב"ם שבגלל הסמיכות למילה "אבן" הפך הקמץ בריש לפתח. ומעתה מכיוון שבסמיכות עסקינן החית שבראש המילה הייתה צריכה להיות חטופה (בחטף-פתח) כמו "זָהָב", ובסמיכות - "זָהָב הַתְּנוּפָה" (לח, כד), "זָזְכָם", ובסמיכות "כֻלֵּי־זָזְכָם־לֵב" (לא, ו) ואעפ"כ באה כאן החית בקמץ ולא בחטף. וצריך ביאור מה ההבדל בין "חרש" ל"חכס" ו"זהב" שבהם הקמץ נהפך לחטף⁴⁹ בסמיכות? וברשב"ם כתב "ומשקל דגש הוא כמו גְּנָב, לכן החית קמוצה ולא חטופה". ומוסבר במירא דכיא מדקדוקי רש"י "שהקמץ שב"חכס" ושב"זהב" פא הפועל שלהם היא נקודתה העלמית ולכן ישתנה בסמיכות (לחטף) אבל כאן צמילת "חרש" הקמץ שבחית הוא רק לתשלום הדגש שהיה ראוי להיות בריש שבצמית היה ראוי לנקד החית בפתח לכך לא תשתנה בסמיכות. ע"ש.

⁴⁸ כמו בפרק כט פסוק ה.
⁴⁹ בכלל החטפים גם השוא.

